

Verslag Frans van Hal Pelgrimstocht Santiago de Compostella

Begin mei heb ik jullie op een repetitieavond verteld dat ik de eerste maand niet aanwezig kon zijn op maandagavond i.v.m. mijn voorgenomen pelgrimstocht naar Santiago de Compostella.

Hier volgt een verslag van deze indrukwekkende reis.

Hoe kom je erbij!!!!

Een van onze zoons woont, zoals velen van jullie weten, met zijn gezin in het oosten van Portugal tegen de Spaanse grens. De eerste jaren van 2000 hebben wij samen veel geholpen met het opbouwen van het melkvee bedrijf. Vliegen was toen nog erg duur en wij, Ria en ik, zijn soms wel 3 á 4 keer per jaar heen en terug gereden met de auto, 2350 km enkele reis.

Op de terugweg naar boven zagen we, nabij Burgos in Noord Spanje, vaak wandelaars of groepjes wandelaars met grote rugzakken door de soms afgelegen velden en over paden lopen.

En als je dat dan diverse keren opvalt wordt je nieuwsgierig wat die mensen bezielt om zo door uitgestrekte en afgelegen gebieden te lopen, allemaal en altijd in dezelfde richting.

We hebben het eens nagekeken op internet en dan kom je snel uit op pelgrimstochten naar Santiago de Compostella. Na het lezen van een paar reisverslagen en boeken hierover was mijn interesse gewekt. We hadden, na mijn pensionering, al 5 keer de Nijmeegse Vierdaagse daagse gelopen en andere vierdaagse wandeltochten en op zondagen diverse tochten in de omgeving.

Mijn vrouw Ria wilde wel meelopen naar Santiago maar absoluut niet in één keer. Voor haar is dat geen uitdaging en fysiek misschien ook wel wat zwaar. Voor mij is het juist een uitdaging om te proberen om het in één keer te lopen en dan hoeft je ook niet 3 of 4 keer heen en weer te reizen om de tocht te hervatten. Ria wilde me echter ook liever niet alleen te laten gaan.

We hebben de wens een jaartje laten bezinken tot de jongste zoon Joost aangaf wel mee te willen lopen. Hij is 33 jaar, woont en werkt in Enkhuizen en is totaal geen wandelaar, wel sportief met vooral wielrennen als hobby en hij is alleengaand.

Vol ongeloof hoorde ik het aan maar hij gaf aan dit serieus te overwegen. Toch heeft Joost het in zijn jaarlijks functioneringsgesprek met leidinggevenden aangekaart en volledige vrijheid gekregen om een maand vrijaf te nemen. Ik ben lid geworden van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob en heb diverse regionale bijeenkomsten bezocht. Tijdens eerdere wandeltochten had ik ook al diverse wandelaars gesproken en van hen informatie en inspiratie gekregen.

Pelgrims zijn goed te herkennen aan herinneringsinsignes op hun rugzakken.

Waarom naar Santiago de Compostella????

Pelgrimstochten zijn al eeuwen oud. Het verhaal gaat dat de apostel Jacobus na zijn dood in een bootje is gestrand op de westkust van Spanje, dicht bij Santiago de Compostella. Hij zou daar zijn begraven en op zijn graf is een kerk gebouwd. Vroegere gerechtshoven stuurden veroordeelden als boetedoening - zonder geld of goederen - naar het graf en als bewijs van de vaak barre tocht moest

een schelp van het strand worden teruggebracht.

Vandaar dat nu nog steeds de Jakobsschelp als symbool van de pelgrim geldt. Later gingen ook edelen en koningen op pad en tegenwoordig is het nog steeds een reis om tot bezinning te komen of rustig na te denken over bepaalde zaken of moeilijke beslissingen. Voor jongeren is het tegenwoordig ook zeker een sportieve uitdaging.

Voor mij was de motivering zowel religieus: Het tot uitdrukking brengen van mijn dankbaarheid voor alles wat me in het leven is toegeworpen aan gezondheid en naasten die me lief zijn, als ook sportief: Kan ik nog in één ruk zo'n 800 km lopen met een rugzak van ruim 12 kilo met alle benodigdheden voor 4 weken wandelen?

Het doel is niet Santiago maar de weg ernaar toe.

Wie ontmoet je onderweg en met welke achtergrond loop en beleef je deze tocht? Hou je elkaar in de gaten, loopt ie nog goed, eet – drink- slaap en leef je samen?

Pelgrims routes

Er lopen zeer vele pelgrimsroutes vanuit heel Europa naar Santiago. Vanuit het hoge Noorden, Midden- en Oost Europa en ook vanuit Nederland, die nagenoeg allemaal samenkomen in Zuid Frankrijk net voor de Pyreneeën in het dorpje Saint Jean Pied-de-Port en vandaar naar Santiago. De bekendste, oudste en drukste route is de route Frances, via Pamplona, Burgos en Leon. Ook vanuit Zuid Spanje, route de Plata en Portugal langs de westkust, route Portugese. Vanuit Zuid Frankrijk is het 795 km. En deze route hebben wij dan ook gelopen.

De tocht

We werden naar het vliegveld gebracht door Theo en Els Hendriksen (oude belofte) en uiteraard door Ria. Op het vliegveld van Biarritz wilden we met de trein naar ons startpunt: St. Jean Pied-de-Port, maar het treinpersoneel staakte, dan maar naar de bushalte.

Daar stonden wel 10 andere mensen met grote rugzakken met hetzelfde probleem.

Dus met 7 van hen gezamenlijk een bustaxi gepakt en meteen had je al het gevoel van gelijkgestemdheid.

We zaten met een jonge vrouw uit Utrecht en 4 mannen uit Duitsland van middelbare leeftijd in de taxi. Een ervan had al eerder een gedeelte gelopen en had z'n kameraden uitgedaagd om mee te lopen. Wij vroegen waar uit Duitsland zij vandaan kwamen. Ja, uit de buurt van Kalkar. Nordrhein

Westfalen!!! We voelden direct al verbondenheid. We zijn hen later nog wel tegengekomen maar tegen zulke mannen van middelbare leeftijd is niet te lopen.

Op de startplaats in het pelgrimskantoor hadden we de eerste stempel gehaald in de Credential (pelgrimspaspoort) en 's avonds waren we nog even door het dorpje gewandeld. We keken enorm tegen de Pyreneeën aan maar vooral er TEGENOP om in de vroege ochtend morgenvroeg zo bergop te moeten gaan met je zware rugzak. De eerste dagroute was 26 km. Maar met 1200 meter hoogteverschil was het te doen.

Woensdag 25 april: om 6.00 uur stonden we op en we vertrokken om 6.45 uur. Het weer was druilerig en mistig en na 2 km hebben we toch de poncho maar aangetrokken en verder was het klimmen – klimmen als berggeiten. Steile klimmetjes, nat op de poncho maar vooral nat onder de poncho, waternat van het zweten maar....dóórstampen.

We liepen deels op asfaltweggetjes maar ook langs rotsige holle paadjes in een mistig weide landschap. De eerste pauze was na 7,5 km. Na de koffie klommen we verder met soms wat vlakkere stukjes om de hartslag weer wat te laten dalen. We wisten het: de eerste dag is een van de zwaarste beklimmingen maar we waren nog fris en vol goede moed.

's Middags kwamen we rond 3 uur in Roncesvalles aan, net over de Spaanse grens bij een oud voormalig klooster, heel mooi verbouwd en speciaal ingericht voor de overnachting van pelgrims. Het werd bemenst door alleen Nederlandse vrijwilligers die alle de routes ook hebben gelopen. Het overnachten in de refugio's of auberges kostte nooit meer dan €10. We kregen goed eten met vlees of vis en 1, soms 2 flessen wijn was standaard.

Een normale loopdag begon 's morgens rond 7 uur als je je rugzak weer had ingepakt en je schoenen had aangetrokken en dan ging je op pad. Koffie werd meestal rond 10 uur in een dorpscafé gedronken met wat lekkers. We stapten door tot 12 uur om samen met andere pelgrims te lunchen met koffie en een bocadillo (een groot stuk breed stokbrood met ham en/of kaas). Zo rond 3 uur probeerden we een overnachtingsplek te vinden in een van de vele auberges in een of

ander dorpje. Dan was het inschrijven en een stempel halen, € 10 of minder betalen en je bed opmaken door je slaapzak uit te rollen. Daarna gingen we douchen en op het terras een biertje of 2 á 3 drinken met andere pelgrims en 's avonds samen eten in vaak bijbehorende restaurantjes. En juist DIT samenzijn met de andere pelgrims uit de hele wereld maakte de Caminho zo bijzonder.

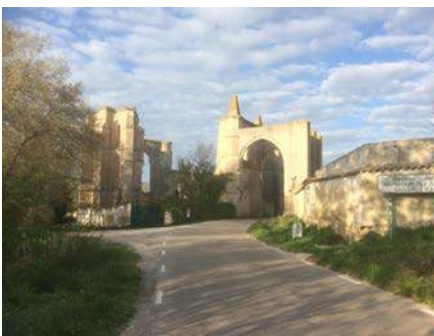
De eerste dagen hadden we heel veel Koreanen, Japanners en Zuid Amerikanen gezien. De meesten kennen een beetje Engels, waren soms slecht te verstaan maar de intentie was er en met handen en voeten kwamen we een heel eind.

Later op de route ontmoetten we steeds vaker dezelfde mensen die ongeveer dezelfde loopsnelheid hadden. Deze ontmoetingen werkten meestal ook 's avonds door en daardoor kregen we een intensief contact met sommigen. Zo waren we onderweg tegengekomen: een gepensioneerde Hongaar, twee knapen uit Kazachstan, de een sprak alle wereldtalen en de ander alleen Russisch!!! pelgrims uit Nieuw-Zeeland, Amerika, Canada, Zweden, Venezuela, Engeland en ga zo maar door. We hadden veel tijd samen doorgebracht en Joost heeft nog steeds mailcontact met Irlan, een Braziliaan. Hij was heel speciaal want hij zong onderweg aldoor met z'n hoofdtelefoon op met de muziek mee, keihard!

We hebben Antonio, een Portugees ontmoet en Leonardo, een Siciliaanse kok die werkte in het restaurantje di Mama Muito expressivo en die nadrukkelijk aanwezig maar zeer hartelijk was. Wat hebben we veel gelachen en gedronken met die gasten. Hoe hebben we ons verstaanbaar gemaakt??? Met een mengelmoesje van gebrekkig Engels, Frans en Portugees, alles flink door elkaar gehusseld.

Waarom werd er de hele dag gezongen??? Om de pijn aan de voeten en de blaren beter aan te kunnen en ook zagen we daardoor minder op tegen de beklimningen onderweg!!! Dat voetenverhaal: één grote blaas, maar doorlopen! 's Avonds het zaakje doorprikken, verbinden en koelen met ijsklontjes uit de kroeg maar opgeven nee hoor, geen haar die daar over denkt. Respect.

Verder op pad

Baskenland is, zeker in het voorjaar, geweldig mooi met bloeiende en geurende struiken en met bloemen en zingende vogels van allerlei aard. Steden als Pamplona en Burgos(kathedraal) zijn bezienswaardig, maar het platteland is veel mooier en het is rustiger lopen van dorp naar dorp. Altijd staat een dorp bovenop een heuvel met een oud kerkje op het dorpsplein. Na Baskenland volgt Navarra met veel industrie en daarna Rioga, een echt mooie wijnstreek en Castillio e Leon en Galicië.

De routes liepen soms over geitenpaadjes over heuvelruggen, soms over liefelijke bospaadjes maar soms ook stukken naast druk bereden asfaltwegen van dorp naar dorp of stad.

Regelmatig kwam je hierop ook pelgrims tegen die de route fietsen maar op bergruggen of bossen had je als wandelaar vaak het rijk alleen.

Een keer hoorden we achter ons paardengetrappel en zagen we 2 cavalleros: twee “oude”mannetjes te paard met achterop de paardenkont een grote zak met hun spullen.

We zeiden tegen elkaar; “Toch wel lafaards, die laten zich door de paarden bergop brengen en zelfs helemaal naar Santiago rijden”.

’s Avonds lag ik op mijn bed en begon er direct naast me een onbekende Spaanse oude man tegen me te keuvelen, waaruit ik nog net kon opmaken dat hij met een paard reisde. In mijn allerbeste zondagse Portugees probeerde ik duidelijk te maken dat ik ook wel wat ervaring had met paarden, vroeger op de boerderij. Toen volgde een stortvloed van woorden in super rap Spaans - hij kreeg in de gaten dat ik een paar woorden verstond - over zijn trip met zijn 60- jarige broer, Francisco. Ze waren gestart in Roncevalles en deden 30-35 km per dag.

’s Middags, na een reisdag, lieten ze de paarden aangelijnd tussen 2 bomen grazen bij de ingang van het dorp en gingen zelf rustig slapen in het dorp. Wel werden de paarden keurig gevoerd en verzorgd en de dorst geleest.

Later heb ik veel respect gekregen voor de beide paarden en hun berijders als ik weer een steile rotsige afdaling afliep waar ik als wandelaar al moeite mee had. Beide ruiters liepen dan uiterst correct voor hun paarden uit om hen te ontlasten. Begroetingen met die twee waren de volgende dagen steeds heel erg hartelijk en enthousiast.

Vanaf dag 4 of 5 zagen we steeds een Japanner, ongeveer 55-60 oud, die veel sneller liep dan wij, hij deed dat met kleine, korte pasjes maar daardoor was hij ook sneller moe. Eerst passeerde hij ons, “bon Caminho” en een dorpje verder zat hij te rusten op een muurtje waardoor wij hem weer voorbij liepen, “bon Caminho”. Dit gebeurde soms 2-3 keer per dag en soms dagen achter elkaar.

Onze vrienden hadden dit verschijnsel ook al gemerkt maar konden ook slecht contact met hem krijgen. Hij sprak een onherkenbare taal. We hebben hem toen maar “Suzuki” gedoopt, dit was voor iedereen duidelijk.

Als je een paar dagen een “bekende” niet had gezien dan informeerde je bij andere pelgrims of zij misschien wel hem of haar hadden gezien of gesproken. Iedereen was zorgzaam voor elkaar.

Een Israëliisch oud dienstplichtig soldaat liep ook de Caminho tussen het einde van zijn dienstplicht en zijn begin aan de universiteit. We praatten met elkaar over wereldproblemen en het geweld in het Midden Oosten. De conclusie was: Als iedereen die nu vecht in het Midden Oosten, samen met de anderen de Caminho gaat lopen is het hele probleem binnen een half jaar de wereld uit. Het draait om praten, begrip hebben voor elkaars mening en elkaar ruimte gunnen om te leven.

En zo kan ik nog wel een poosje doorgaan. Enkele mensen uit mijn directe omgeving hadden me gevraagd om voor hen, of voor hun intentie, een kaarsje te branden.

Daar was uitgebreid de gelegenheid voor want nagenoeg in elk dorpje of stad kon je zo de kerk inlopen om een stempel te laten zetten door vrijwilligers die daar waren en om een kaarsje op te steken of om naar mooie muziek te luisteren als je in stilte zat uit te rusten in een van de banken.

In een dorpje bij een vervallen klooster was een wijnfabriekje actief die door de vroegere eigenaar was geschonken aan het klooster incl. wijngaard met de verplichting aan alle passerende pelgrims water en wijn naar behoefte te schenken.

Aldus; je vond water en een wijntapje aan de buitenmuur van wijnfabriek; het was best goede wijn naar mijn mening.

Zo kwam je onderweg meer verrassingen tegen. Bovenop een bult had een Ying-Yang Spanjaard een zeer uitgebreide marktkraam en tafels vol met koffie/thee /vruchtendrankjes en uitgebreid fruitassortiment tot aan gekookte eieren aan toe.

Dit alles stond midden in een uitgestrekt landschap!

Het was: Neem wat je wilt, alles is voor niks, het leven is gratis en dit alles ook!

Mocht je, na koffie met koekjes of een heerlijk fruithapje behoefte hebben om een vrije gift te doen,

dan zal hij het je niet verbieden!!! Maar nodig was het niet.

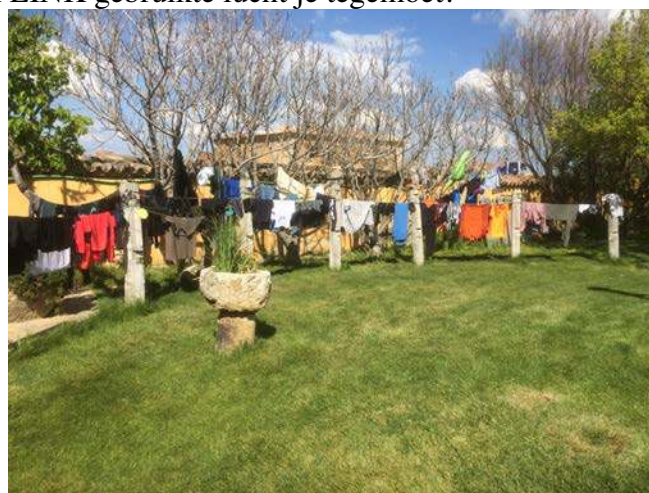
Dagen later hetzelfde verhaal in een oude landbouwschuur, verse koffie – frisdrank- gedroogde vruchten; Life is for free, take what you want.

Overnachtingen

Overnachten gebeurde in kleine dorpjes in een dorps café met of zonder restaurantje. Soms was het er keurig schoon en verzorgd, soms oud en jaren niet onderhouden met één WC en één douche voor 20 mensen!

Ook konden we slapen bij particulieren die ruimte overhadden in hun woning of in gemeentelijke voorzieningen. Bijvoorbeeld waren rondom een oude, vervallen en gesloten kerk op een kerkplein tegen de ommuring enkele eenvoudige tweepersoons houten kamers gemaakt met keurige douches. Soms vond je een slaapplek in oude gemeentebouwen met klapdeurtjes voor douches en WC waar de verf al jarenlang vanaf was. De voegen tussen de tegels waren weggevreten door de vele schoonmaakmiddelen die werden gebruikt. Er was GEEN ventilatie.

We probeerden vaak wel bij een raam te slapen maar dat lukte niet altijd. Als je dan 's nachts van het toilet terug kwam in de slaapzaal dan kwam een FLINK gebruikte lucht je tegemoet!

Een keer had ik 's morgens tegen Joost gezegd: "Als je in deze ruimte in Nederland varkens gaat houden dan word je dezelfde dag nog gearresteerd voor dieren mishandeling" Maar ook hier kwamen we weer overheen.

Aankomst in Santiago

Vier dagen voor aankomst kregen we op de route verrassend bezoek van onze oudste zoon Gijs met zijn gezin. Ze hadden 600 km gereden vanuit Elvas in Portugal om hun vader en broer een hart onder de riem te steken. Dit was een emotionele ontmoeting die onverwachts kwam na een telefoontje: waar zitten jullie ergens? We waren samen een uur opgelopen en hadden met de twee kleinkinderen een stempel gehaald bij een jong pastoortje en in zijn kerk wat kaarsjes opgestoken. Heel, heel bijzonder, ook voor hen, om te ervaren wat opa en oom toch al die tijd hadden gedaan.

's Avonds ontmoetten we op de slaapzaal een echtpaar uit Nederland: waar komen jullie vandaan? "Wij komen uit de Gelderse Achterhoek".. "Goh, wij, j, kommen ut Durkum!!!!" Hij had de hele route eerder gelopen en nu met zijn vrouw de laatste 200 km gedaan. We waren gezellig met hen mee op getrokken en hadden de volgende nachten samen in dezelfde auberge overnacht. Onze zoon in Portugal had voor ons een terugvlucht kunnen boeken van Santiago naar Amsterdam. Alweer toevallig: "wij hebben dezelfde vlucht en we hebben de auto op Schiphol staan. Jullie kunnen zo meerijden en we brengen jullie wel thuis." Hoe mooi kan het lopen.

Het was een opluchting om in Santiago op het plein aan te komen!! We hadden het gehaald zonder veel problemen en waren dankbaar voor al het goede dat we hadden mogen beleven. 's Ochtends om 10 uur en 's avonds om 19.30 uur was er een H. Mis in de enorme kathedraal met het gouden beeld van St. Jacobus volop in de spotlights. Anderhalf uur van tevoren waren alle zitplaatsen al bezet en op het altaar stonden een keur aan geestelijken en een nonnetje met een gouden keeltje die de gezangen aankondigde en de liederen inzette.

Toen dan ook na afloop het bekende enorme wierookvat werd gevuld met een heuse schep wierook en acht mannen aan de enorme touwen begonnen te trekken, voltrok zich een mooi schouwspel. Deze gebeurtenis is wereldberoemd maar mij ontging een beetje de werkelijke waarde ervan. Toch gaf deze viering mij veel voldoening en het was een waardige afsluiting van een geweldig mooie ervaring die ik voor geen goud had willen missen.

Thuisfront

Meestal om de dag had ik telefonisch contact met Ria en die kon daardoor precies in haar reisboekje volgen wat we al gewandeld hadden en welke beklimmingen ons nog te wachten stonden. Ook had ik vóór vertrek voor familie en bekenden een app aangemaakt waarop ik regelmatig foto's en korte verslagen kon posten over wat ons dreef en wat we onderweg beleefden en wie we ontmoetten.

Toch wil ik hier graag vermelden dat ik Ria veel dank schuldig ben. Ze heeft me wel vier weken alleen met Joost laten wandelen en op avontuur laten gaan zonder te weten hoe en waar het mogelijkwijs zou eindigen. En zij is wel vier weken nagenoeg alleen geweest, wel met onze dochter en schoonzoon met kleinkinderen “in de buurt”, maar Ria is ‘s nachts wel steeds alleen in huis geweest. In de weekends kwamen natuurlijk de kleinkinderen logeren die om beurten naast oma wilden slapen. Ik ken haar goed genoeg om te weten dat ze het alleen aankon, anders was ik uiteraard niet vertrokken, maar toch veel respect en ik ben dankbaar dat ze het ons gunde om deze expeditie te ondernemen.

*Met vriendelijke groet,
Frans van Hal*